

Täiendav õppeaeg – kellele ja mida see annab?

Haridusministri 30. juuli 2004. a. määrus nr 43 on napisõnaline, et lapsevanema põhjendatud taotluse alusel võib õppenõukogu otsusega pikendada toimetulekuõppekava järgi õppivate õpilaste õppeaega kolmandas kooliastmes kuni kolme õppeaasta võrra ja lihtsustatud riikliku õppekava järgi õppivate õpilaste õppeaega kuni ühe õppeaasta võrra.

Seega on ära määratud sihtgrupp, kellele on võimalik põhikooli aastaid pikendada.

Koolile on ette antud vaid nädalane tunnikoormus ning aeg, millal ja kuidas avaldus vormistada tuleb.

Erivajadustega õpilaste ja nende perede seisukohalt igati positiivne võimalus, kuid koolile on sellega antud suurem vastutus. Koolil tuli ennekõike üle vaadata kooli arengusuunad, õpikeskkond, pedagoogide väljaõpe. Tööd õppekavaga pidi alustama uus tööühm. Kooli juhtkond pidi välja töötama pikendatud õppeajale jäämise korra.

Ennekõike tuli aga selgeks teha, mida need kolm aastat peaksid õpilasele andma, miks teha lisakulutusi.

Seda küsimust esitasid endale nii mitmedki abi- ja toimetulekukoolid Eestimaal. Aktiivsemateks olid Ämmuste Kool koos Võru Järve Kooliga. Alustati koostööd Haridus- ja teadusministeeriumiga ning moodunud sügisel käivitati projekt „Või-

malused igapäevale”. Koordineerijaks jäi ministeerium. Täna-seks on kokku koondatud aktiivsed koolid, kes on valmis välja töötama õppekava, määrama tunnid ja koostama ainekavad. Ennekõike oli aga esmane ülesanne paika panna eesmärgid, mida see kõik õpilasele annab.

Ministeerium võimaldas detsembris aktivistidele ka õppereisi Soome Turus asuvasse Aura Instituuti. Tutvuti hästi toimiva süsteemiga, õppekavaga, lisa-aastate üldainetega ja veenduti koostöö vajalikkusest erivajadusega noori toetavate asutustega. Samas oli võimalus osta koolile ka soomekeelne eluõpetuse raamat.

Moodustasime Järve Koolis tööühma, kelle ülesandeks on kool ette valmistada järgmiseks õppeaastaks kümnele pikendatud õppeajale jäävale õpilasele.

Mõne kuuga on jõutud üsna kaugemale. Välja on töötatud lisa-aastale jäämise kord toimetulekuõppekava läbivatele õpilastele. Sama töö on ära teinud Ämmuste Kool, kus tehakse sama tööd lihtsustatud õppekava läbivatele õpilastele. Veebruaris kohtuvad mõlema kooli tööühmad, kus arutatakse juba valminud ja valmivat materjali, mida kevadel soovitakse ministeeriumile esitada.

Toetudes soomlaste kogemustele on kindlalt selge, mida peab pikendatud õppeaeg õpilasele andma:

Lisa-aastate eesmärgiks on

toimetulekuõpetuse tegevust jätkates toetada õpilase arengut, süvendada omandatud oskusi, valmistada neid põhjalikumalt ette jätkuõppeks ning vähendada tõrjutust ühiskonnas. Eesmärgiks on, et õpilane

- õpib iseseisvust ja kohusetunnet ning arendab eneseväarikust
- õpib koostööd ja teistega arvestamist
- arendab õppimisoskust
- omandab oskusi ja teadmisi elus toimetulekuks
- õpib hindama oma tegevust tuttavates olukordades
- käib tutvumas iseseisvalt (toetatud) elamise võimalustega kutseõppeasutuses
- tutvub päevakeskuses pakutavate organiseeritud tegevustega
- arendab sotsiaalseid oskusi, õpib mingil määral oma vaba aega sisustama.

Lisa-aastatel pööratakse suurt tähelepanu tööharjumuste kinnistamisele ja uute oskuste omandamisele.

Pedagoogid ei tohi unustada, et kolm järgmist aastat ei toimu enam õpetamine, vaid ettevalmistamine toetatud eluks läbi sotsiaalsete pädevuste arendamise.

Selleks on koolis tehtud ka muudatusi töökeskkonnas. Äsja Bad Segebergi toetusel sisustatud eluõpetuse klass annab igati kaasaegsed võimalused ettevalmistava perioodiga tegeleda.

Lõpetuseks võib julgelt öelda, et Järve Koolile ei ole selline õpilaste ettevalmistamine uudis. Järve Kooli esimesed lennud on ennast väga tublilt näidanud Vana-Antsla Kutsekeskkoolis ja Päevakeskuses. Praktikal on meie vilistlased saanud tööandjalt kiidusõnu.

Igat tööd saab aga paremaks muuta. Teiste riikide pikaajalisi kogemusi tuleb vaid oskuskult oma kooli arenguks ära kasutada ja sellest võidavad ennekõike õpilased.

REET KANGRO,
Võru Järve Kooli direktor

Lisa-aastatel pööratakse suurt tähelepanu tööharjumuste kinnistamisele ja uute oskuste omandamisele. Pildil näidismaterjal soomekeelsest raamatust.